

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Institutiones Canonicae

Schnorrenberg, Anno

Coloniae, 1740

Titulus XI. De Officio Archi-Diaconi.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62040](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62040)

jectum fore declarat. Si igitur Prælati causam particularem sanguinis Laico committens cum mandato, ut iustitiæ debitum exequatur, non incurrit irregularitatem, *juxta cap. fin. ne Clerici, vel Monachi. in 6.* Multo minus Episcopus degradatum Curia seculari absque intercessione tradens irregularitatis incurret impedimentum.

Quæres duodecimo. Quis degradatum

restituere potest? R. Degradatum justè solus summus Pontifex restituere potest; degradatio enim ex sua institutione & quasi natura perpetua est, ac jure ordinario irremissibilis. *can. qui semel. 2. dist. 50.* Degradatus injustè iisdem ferè cæremoniis, quibus degradatus fuit, ab Episcopo restitui potest. *Can. Episcopus. 65. caus. 11. q. 3.*

TITULUS UNDECIMUS.

DE

OFFICIO ARCHIDIACONI.

Quæres primo. Unde nomen Archidiaconus? R. Ex Græco derivatum idem significat, quod Princeps Diaconorum; Græcè Diaconi, Latine Ministri dicuntur; "quia sicut in Sacerdote consecratio, ita in Diacono ministerii dispensatio habetur." *Can. Cleros. 1. dist. 21.* Archidiaconi ergo Ministrorum Principes vocantur.

Quæres secundo. Quæ præminentia Archidiaconi? R. Est primus post Episcopum, cujus præceptis Archi-Presbyter sicut Episcopi sui obedire tenetur. *Can. perlectis. 1. dist. 25.* Major post Episcopum, & ipsius Episcopi Vicarius. Item oculus Episcopi, ut loco ejus per Episcoporum prospiciens, quæ corrigenda viderit, corrigat, & emendet. *cap. ad hæc. 7. de officio Archidiacon.*

Quæres tertio. Quod officium Archidiaconi? R. Generaliter Archidiacono

incumbit unà cum Episcopo onus Episcopale ferre, eumque sollicitudine sublevare. *cit. can. perlectis.* Particulariter 1mo. Vice Episcopi, quæ muneris Episcopalis sunt, exercere debet. 2do. Ad eum pertinet Diocesis visitatio. *cap. mandamus. 6. de officio Archidiacon. 3tio.* Conservatio & restauratio Ecclesiarum ac singularis sacrorum vasorum & thesauri Ecclesiastici custodia. *cap. ea quæ. 3. de officio Archidiacon. 4to.* Examen & præsentatio ordinandorum. *cap. ut nostrum. 9. de officio Archidiacon. 5to.* Autoritate Episcopali Abbates & Abbatissas, ac alios Beneficiatos in possessionem mittere. *cit. cap. ut nostrum. 6to.* Ex commissione Episcopi Clericos instituere & destituere. *cit. cap. ad hæc. 7. de officio Archidiacon. 7timo.* Demùm Episcopo solemniter ministranti assistere, & altaris ministros assignare. *cit. can. perlectis. cap. officium. 2. de officio.*

M 2

Archid.

Archid. Quod etiam S. Rituum Congregatio declaravit.

Quæres quarto. Qualem Archidiaconus habet jurisdictionem? R. De jure communi habet jurisdictionem ordinariam per totam Diocesim in omnes Clericos, vi cuius eos visitare, corrigere, & in rebus ac causis levioribus judicare potest. Graviora sunt reservata Episcopo, quæ sine speciali commissione Episcopi de jure communi exercere non potest Archidiaconus.

Quæres quinto. Quænam in specie reservata Episcopo? R. Sequentia: 1mo. Archidiaconus Clericos vel Beneficiatos deponere nequit. *Arg. cap. cum satis. 4. de offic. Archid.* 2do. Nec perpetuo, nec ad longum tempus suspendere. *cap. 1. de excessib. Pralat.* Nec Ecclesias unire. *cap. sicut unire. 8. ibid. 3^{tio}.* Nec alicui curam animarum committere, vel dare institutionem autorizabilem vel collativam tituli. *cap. cum satis. 4. de offic. Archid.* 4to. Nec dare potest litteras dimissoriales vel ad sacros Ordines commendatitias. *cap. significasti. 8. de offic. Archid.* 5to. Neque ullam in monasteria & Regulares etiam non exemptos intra fines sui Archidiaconatus constitutos jurisdictionem exercere potest. *cap. fin. de offic. Archid.* 7^{imo}. Nequit excommunicare. *cap. Archidiacono. 5. de offic. Archid.* 8vo demum non potest causas matrimoniales cognoscere. *can. multorum, 10. caus. 25. q. 6. cap. accedentibus. 12. de excessib. Pralat.*

Quæres sexto. An reservata Episcopo per præscriptionem vel consuetudinem Archidiacono competere possint? R. Af-

firm. *cap. 1. de eo, qui furtivè. cap. Romana. 5. cap. venerabilibus. 7. de sentent. excomm. in 6.* Et generale est, quod omnia, quæ sunt jurisdictionis Episcopalis, Prælatus inferior, ut est Archidiaconus, in Ecclesiis, quæ Episcopo subsunt, præscribere valeat, licet ipse Prælatus sub Episcopi maneat obedientia. *cap. auditis. 15. de præscript.*

Quæres septimo. Quæ differentia inter Archidiaconum & Vicarium Generalem? R. 1mo. Officium Archidiaconi alicui dignitati, v. g. Præposituræ annexum est & perpetuum: ideoque Vicarius Episcopi natus, aut Vicarius à jure datus appellatur: Officium verò Vicarii Generalis datum, & ad nutum Episcopi revocabile est: Unde & Vicarius ab homine institutus vocatur.

2do Archidiaconus propriam jurisdictionem ac distinctum ab Episcopo tribunal habet: ideoque ab Archidiacono ad Episcopum datur appellatio. *cap. referente. 7. de præbend. cap. Romana. 3. de appellat. in 6.* Jurisdictio autem Vicarii Generalis à jurisdictione Episcopi distincta est, nec diversum habet tribunal. *cap. Romana. nec à Vicario ad Episcopum datur appellatio. cap. non putamus. 2. de consuetud. in 6.*

3^{io}. Mortuo Episcopo jurisdictio Vicarii Generalis expirat, non tamen Archidiaconi, qui nihilominus Vicariam habet jurisdictionem, ut vivo Episcopo, ita & Sede vacante, & in utroque casu fungitur officio suo, quod nec est delegatum, nec morte expirat, sed ordinarium est jure Magistratus vel dignitatis suæ. *Gloss. in cap. 1. de offic. Archid. verb. Vicarium.* Quæ-

Quæres octavo. Quæ hodierna Archidiaconi potestas? R. Cum Zipæo lib. 1. consult. de offic. Archidiaconi. Ubi sunt Episcopi residentes, & angusti districtus, autoritas Archidiaconi parva est, ubi autem Episcopi plerumque absentes, vel temporales Principes, vel latiores Diœceses, Archidiaconi potestas magna est, ut in Diœcesi Leodiensi & nostra Coloniensi, ubi præter quatuor majores Archidiaconos, ut Præpositos Metropolitanum, Bonnensem, Zantensem plures minores numerantur Archidiaconi, quorum tamen potestas & jurisdictio indies magis & magis per Vicarios Generales exactiorem Tridentini observantiam urgentes restringitur.

Quæres nono. Quas qualitates hodie Archidiaconus habere debet? R. Eas Trident. Sess. 24. de reform. cap. 12. exprimit his verbis: "Archidiaconi, qui oculi dicuntur Episcopi, sint in omnibus Ecclesiis, ubi fieri poterit, Magistri in Theologia seu Doctores, aut Licentiati in Jure Canonico."

Quæres decimo. Qualiter ampla Archidiaconorum potestas per Trident. est restricta quoad causas beneficiales? R. 1mo. "Præsentati, seu electi vel nominati à quibusvis personis Ecclesiasticis, etiam Sedis Apostolicæ Nuntiis, ad quævis beneficia Ecclesiastica non instituantur, nec confirmantur, neque admittantur, etiam prætextu cujusvis privilegii, seu consuetudinis, etiam ab immemoriali tempore præscriptæ, nisi prius fuerint à locorum Ordinariis examinati & idonei reperti," Trident. Sess. 7. de reform. cap. 13.

2do. "Non liceat Patrono cujusvis privilegii prætextu aliquem ad beneficia sui juris patronatûs, nisi Episcopo loci ordinario, ad quem provisio seu institutio ipsius beneficii, cessante privilegio, jure pertineret, quoquo modo præsentare," Trident. Sess. 14. de reform. cap. 13. Ad quod decretum respondit S. Congregatio: Ubi ex consuetudine institutio beneficiorum ad Archidiaconum spectat, veluti in inferiori Germania, nihil iis per hoc decretum derogatum.

3tio. Si vacet beneficium parochiale juris patronatûs Ecclesiastici, & institutio ab alio (ut Archidiacono) quam Episcopo facienda, Episcopus solus ex dignis inventis in concursu eligat digniorem, quem patronus ei præsentet, ad quem spectat institutio. Trident. Sess. 24. de reform. cap. 18.

Quæres undecimo. Qualiter est restricta in causis matrimonialibus & criminalibus? R. 1mo. "Causæ matrimoniales & criminales non Decani, Archidiaconi, aut aliorum inferiorum judicio etiam visitando, sed Episcopi tantum examini & jurisdictioni relinquuntur," Trident. Sess. 24. de reform. cap. 20.

Ubi contra Clericos concubinos agitatur, cognitio delictorum non ad Archidiaconos, nec Decanos, aut alios inferiores, sed ad Episcopos ipsos pertinet. Trident. Sess. 25. de reform. cap. 14.

Quæres duodecimo. An his non obstantibus Archidiaconus visitare possit? R. "Archidiaconi, Decani, & alii inferiori; in iis Ecclesiis, ubi hætenus visitati nem exercere consueverunt, visitati nem exercere consueverunt,"

“debeant assumpto Notario de consensu
“Episcopi per semetipfos visitare, eique
“visitationis factæ infra mensem ratio-
“nem reddere, & depositiones testium
“ac integra acta exhibere, non obstan-

“tibus quâcunque consuetudine etiam
“immemorabili, atque exemptionibus
“& privilegiis quibuscunque.” *Trid.
Sess. 24. de reform. cap. 3.*

TITULUS DUODECIMUS.

DE

ARCHIPRESBYTERIS.

Quæres primo. Quid est Archi-
Presbyter? *ꝛ.* Est Princeps Pres-
byterorum, sive Præpositus cæ-
teris Presbyteris ac illorum Dux, qui
etiam Decanus appellatur. *cap. ad hac. 7.
de offic. Archid.*

Quæres secundo. Quod Archipresby-
teri officium? *ꝛ.* Specialiter ad ejus mi-
nisterium pertinet super omnes Presby-
teros in Ordine Presbyterali positos cu-
ram agere animarum, assidue in Ecclesia
stare, & in Episcopi sui absentia ad vi-
cem ejus Missarum Solemnia celebrare,
fontes benedicere, infirmos oleo inun-
gere, pœnitentes infirmos reconciliare,
pœnitentiam cunctis aliis Presbyteris
inungere. *cap. 1. & 2. de offic. Archipresb.*

Quæres tertio. In quo differunt Ar-
chidiaconus & Archipresbyter? *ꝛ.* Am-
bo sunt à jure dati Episcopo Vicarii, Ar-
chidiaconus & Archipresbyter, ille ut
jurisdictionem contentiosam & in foro
externo exercent, assistatque Episcopo
in officio Judicis: hic ut jurisdictionem

exerceat fori interni, sive pœnitentialis,
& Episcopo in officio Sacerdotis assistat,
& ita se habent ut excedens & excessum
nam Archidiaconus dignitate & admi-
nistratione major est Archipresbytero,
cap. 1. de offic. Archipresbyt. Archipres-
byter autem ordine præcellit Archidia-
conum.

Quæres quarto. Quotuplex est Archi-
presbyter? *ꝛ.* Duplex: Urbanus & ru-
ralis, Urbanus est Decanus Ecclesiæ Ca-
thedralis seu Collegiatæ. Ruralis est, qui
extra civitatem curam gerit tam plebis
quàm Parochorum aliorumque Clerico-
rum per titulos seu Ecclesias minores ha-
bitantium, circa quos ea, quæ minora
sunt, sine figura judicii disponere potest,
& majora ad Episcopum vel ejus Vica-
rium Generalem referre debet. *cap. fin.
de offic. Archipresbyt.*

Quæres quinto. Quodnam est Archi-
presbyteri urbani officium? *ꝛ.* Illud de-
scribitur in *cap. officium. 3. de offic. Ar-
chipresb.* Debet enim, quando Episco-
pus